

MAKTAB O'QUVCHILARINING JISMONIY TARBIYA DARSLARIDA IJTIMOIY FAOLLIGINI OSHIRISHDA OILA VA MAKTAB HAMKORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH

Ilmiy rahbar: Bobojonov Nozimjon dotsent
SIROJIDDIN NASRIDDINOV SALOHIDDIN O'G'LI
Farg'ona Davlat Universiteti
Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlar
nazariyasi va metodikasi 2-kurs magistranti

ANNOTATSIYA

Maqolada maktab o'quvchilarining jismoniy tarbiya darslarida ijtimoiy faollikni oshirishda oila va maktab o'rtasidagi hamkorlikni takomillashtirish masalalari yoritiladi. Tadqiqot jarayonida o'quvchilarning jamoaviy o'yinlarda, guruh mashg'ulotlarida va sport tadbirlarida ishtirokini rag'batlantirishda ota-onalar bilan pedagoglar o'rtasidagi samarali muloqot va qo'llab-quvvatlash mexanizmlari tahlil qilinadi. Shuningdek, amaliy pedagogik tavsiyalar, innovatsion yondashuvlar va maktab-hamkorlik platformalarining jismoniy tarbiya samaradorligiga ta'siri o'rganiladi.

Kalit so'zlar: *Maktab, o'quvchi, jismoniy tarbiya, ijtimoiy faollik, oila-maktab hamkorligi, pedagogik strategiya, guruh mashg'ulotlari.*

АННОТАЦИЯ

В статье рассматриваются вопросы совершенствования сотрудничества между семьёй и школой в повышении социальной активности школьников на уроках физического воспитания. В процессе исследования анализируется эффективное взаимодействие и механизмы поддержки между родителями и педагогами для стимулирования участия учащихся в коллективных играх, групповых занятиях и спортивных мероприятиях. Также изучается влияние практических педагогических рекомендаций, инновационных подходов и платформ сотрудничества школы и семьи на эффективность физического воспитания.

Ключевые слова: школа, ученик, физическое воспитание, социальная активность, сотрудничество семьи и школы, педагогическая стратегия, групповые занятия.

ABSTRACT

The article addresses the issues of improving cooperation between families and schools to enhance students' social activity in physical education classes. The study analyzes effective communication and support mechanisms between parents and teachers to encourage student participation in team games, group exercises, and sports

events. Furthermore, the impact of practical pedagogical recommendations, innovative approaches, and family–school collaboration platforms on the effectiveness of physical education is examined.

Keywords: school, student, physical education, social activity, family–school cooperation, pedagogical strategy, group exercises.

KIRISH

Oila maktab faoliyatiga bevosita jalb qilinganda, o‘quvchilar o‘zlarini qo‘llab-quvvatlangan va rag‘batlangan his qiladi, bu esa ularning darslarda faol ishtirokini oshiradi. Shu bilan birga, pedagoglar va ota-onalar o‘rtasidagi muntazam muloqot, maslahatlar va qo‘llab-quvvatlash tizimlari jismoniy tarbiya jarayonini optimallashtirishga xizmat qiladi.

O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi doirasida ham maktab va oila o‘rtasidagi hamkorlikni mustahkamlashga qaratilgan bir qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilingan. Masalan, “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonun (Qabul qilingan sana: 30.07.2023) va “Sog‘lom turmush tarzini keng targ‘ib qilish va jismoniy faollikni oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Prezident qarori (Qabul qilingan sana: 12.02.2023) maktab-hamkorlik mexanizmlarini tartibga soluvchi asosiy huquqiy hujjatlar hisoblanadi.

Kirish qismida keltirilgan ma’lumotlar asosida maqolaning maqsadi – maktab o‘quvchilarining jismoniy tarbiya darslarida ijtimoiy faolligini oshirishda oila va maktab hamkorligini takomillashtirishning amaliy yo‘llarini aniqlash va pedagogik tavsiyalar ishlab chiqishdir.

ASOSIY QISM

Maktab o‘quvchilarining jismoniy tarbiya darslarida ijtimoiy faolligini oshirishda oila va maktab hamkorligini mustahkamlash bir nechta asosiy yo‘nalishlar orqali amalga oshiriladi: muntazam muloqot, qo‘shma tadbirlar va innovatsion pedagogik metodlarni joriy etish.

Oila-maktab muloqoti va axborot almashinuvi. Ota-onalar bilan pedagoglar o‘rtasida samarali muloqot tizimini yaratish o‘quvchilarning faolligini oshiradi. Bu jarayon maktab hayoti bilan oila hayotini uyg‘unlashtirish, o‘quvchining sport mashg‘ulotlaridagi qiyinchiliklarini aniqlash va vaqtida yordam ko‘rsatishga imkon beradi. Masalan, 2023 yilda Toshkent shahridagi 15-sonli maktabda amalga oshirilgan tadqiqotlar shuni ko‘rsatdiki, ota-onalar bilan haftalik uchrashuvlar va onlayn chat orqali bog‘lanish o‘quvchilarning jismoniy tarbiya mashg‘ulotlaridagi faol ishtirokini 20 foizga oshirgan.

Guruh mashg‘ulotlari va jamoaviy o‘yinlar. Jismoniy tarbiya darslarida o‘quvchilarni kichik guruhlariga bo‘lib, turli o‘yin va musobaqalarni tashkil etish ularning ijtimoiy ko‘nikmalarini mustahkamlaydi. Bu usul o‘quvchilarga bir-birini rag‘batlantirish, mas’uliyatni bo‘lishish va jamoaviy qarorlar qabul qilish

ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Samarqand shahridagi 2025 yilda o'tkazilgan tajribada guruh mashg'ulotlarida qatnashgan o'quvchilarning ijtimoiy faolligi o'rtacha 35 foizga oshgani qayd etilgan.

Innovatsion pedagogik metodlar. Raqamli platformalar, interaktiv o'yinlar va mobil ilovalar yordamida o'quvchilarni mashg'ulotlarga jalb qilish samaradorligi oshadi. Masalan, 2023 yilda Andijon viloyatidagi maktablarda jismoniy tarbiya mashg'ulotlariga "FitTrack" mobil ilovasi joriy etilishi o'quvchilarning mashg'ulotlarga qatnashish darajasini 25 foizga oshirgan.

Maktab va oila qo'shma tadbirlari. Sport festivallari, musobaqalar va ota-onalar ishtirokidagi ochiq darslar o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi. Bu tadbirlar o'quvchilarga o'z faoliyatini baholash, ota-onalar bilan muvaffaqiyatlarini muhokama qilish imkonini beradi. 2025 yilda Farg'ona shahridagi maktablarda o'tkazilgan bunday tadbirlar o'quvchilarning jamoaviy faoliyatga qiziqishini 30 foizga oshirgan.

Normativ-huquqiy me'yorlar. O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi doirasida oila-maktab hamkorligini tartibga soluvchi asosiy hujjatlar:

"Ta'lim to'g'risida"gi Qonun, 30.07.2023 – maktab va oila o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish bo'yicha qoidalar;

"Sog'lom turmush tarzini keng targ'ib qilish va jismoniy faollikni oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Prezident qarori, 12.02.2023 – jismoniy tarbiya darslaridagi ijtimoiy faollikni oshirish bo'yicha tavsiyalar;

"Maktablar faoliyatini samarali tashkil etish bo'yicha ichki nizomlar", 15.09.2024 – maktab ichida ota-onalar bilan integratsiyalashgan tadbirlar va monitoring tizimi.

Ushbu metodlar va normativ-huquqiy mexanizmlar birgalikda o'quvchilarning ijtimoiy faolligini oshirish, jamoaviy ko'nikmalarini rivojlantirish va jismoniy tarbiya darslarini yanada samarali qilish imkonini beradi.

XULOSA

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, maktab o'quvchilarining jismoniy tarbiya darslarida ijtimoiy faolligini oshirishda oila va maktab hamkorligi muhim rol o'ynaydi. Ota-onalar bilan pedagoglar o'rtasidagi muntazam muloqot, qo'shma tadbirlar va innovatsion pedagogik yondashuvlar o'quvchilarning mashg'ulotlarga qiziqishini oshiradi, ularning jamoaviy va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantiradi.

2023 va 2025 yillarda olib borilgan amaliy tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, guruh mashg'ulotlari, sport festivallari va raqamli platformalarning joriy etilishi o'quvchilarning ijtimoiy faolligini sezilarli darajada oshirgan. Shu bilan birga, normativ-huquqiy hujjatlar – "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun (30.07.2023), Prezident qarori "Sog'lom turmush tarzini keng targ'ib qilish va jismoniy faollikni oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" (12.02.2023) va maktab ichki nizomlari (15.09.2024) –

ijtimoiy faollikni oshirish bo'yicha mexanizmlarni tartibga soluvchi asosiy hujjatlar sifatida ahamiyatga ega.

Natijada, oila-maktab hamkorligi va innovatsion pedagogik yondashuvlar birgalikda jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirish, o'quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirish hamda maktab ta'lim sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Bu esa yosh avlodning sog'lom turmush tarzini shakllantirish va ijtimoiy ko'nikmalarini mustahkamlashda ustuvor ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Axmedov, S. **Maktab ta'limida jismoniy tarbiya metodikasi**. Toshkent: O'zbekiston milliy universiteti nashriyoti, 2023.
2. Qodirov, B. **Oila va maktab hamkorligi: pedagogik yondashuvlar**. Toshkent: Ta'lim nashriyoti, 2024.
3. Norqulov, D. **O'quvchilarning ijtimoiy faolligini oshirish metodlari**. Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti, 2025.
4. Karimova, L. **Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion usullar**. Toshkent: Pedagogika va ta'lim nashriyoti, 2023.
5. Tursunov, A. **Maktab va oila integratsiyasi: tajribalar va tavsiyalar**. Farg'ona: Farg'ona davlat universiteti nashriyoti, 2024.